

UZASADNIENIE

Stawiając oskarżonemu **A. W.** zarzut popełnienia występku polegającego na tym, że : w dniu 29 sierpnia 2015 r. w (...)woj. (...) w Komendzie Miejskiej Policji w (...) wiedząc, że przestępstwa nie popełniono, po uprzednim pouczeniu, złożył zawiadomienie o przestępstwie dokonanym na jego szkodę polegającym na naruszeniu narządów czynności ciała dokonanego przez dwóch n/n sprawców, które miało miejsce w dniu 28 sierpnia 2015 r. pomiędzy godz. 22:00 a 22:10 w (...) w rejonie skrzyżowania ulic (...)/S. oraz będąc pouczony o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy, zeznał nieprawdę co do faktu i okoliczności przedmiotowego zdarzenia, **tj. czynu z art. 238 kk w zb. z art. 233 § 1kk w zw. z art. 11 § 2 kk**, Prokurator Prokuratury Rejonowej w Piotrkowie Trybunalskim złożył w dniu 09.12.2015 roku wniosek o jakim mowa w art. 335 § 1 kpk. Wniosek Prokuratora został skierowany na posiedzenie w dniu 30.05.2016r., w toku którego (pod nieobecność stron) Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 30 maja 2016 roku w sprawie o sygn. VII K 764/15:

1. oskarżonego **A. W.** uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 238 kk w zb. z art. 233 § 1kk w zw. 11 § 2 kk i za to na podstawie art. 233 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk oraz art. 70 § 1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonemu na okres próby 3 lat;
3. na podstawie art. 71 § 1 kk wymierzył oskarżonemu karę 60 stawek dziennych grzywny, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;
4. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 190 złotych tytułem zwrotu poniesionych wydatków oraz kwotę 240 złotych tytułem opłaty.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Prokurator, skarżąc wyrok w części, co do kary na niekorzyść oskarżonego na podstawie art. 438 pkt 3 kpk postawił zarzut obrazy prawa materialnego, a mianowicie art. 72 § 1 kk poprzez nienależenie na oskarżonego jednego z obowiązków wymienionych w powołanym przepisie w sytuacji warunkowego zawieszenia orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności.

Podnosząc ten zarzut prokurator, powołując się na art. 437 § 1 kpk wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zobowiązanie oskarżonego **A. W.** do informowania sądu na piśmie o przebiegu okresu próby co 6 miesięcy – na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 kpk i utrzymanie wyroku w pozostałej części.

Na rozprawie apelacyjnej nie stawił się oskarżony, prokurator popierał apelację, zmodyfikował wniosek odwoławczy w ten sposób, że wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja - w postaci zmodyfikowanej przed sądem II instancji podlega uwzględnieniu.

Zaskarżony wyrok wydany został w ramach konsensualnego trybu unormowanego przez art. 335 § 1 kpk w zw. z art. 343 kpk - tzw. dobrowolnego poddania się karze bez przeprowadzenia rozprawy, inicjowanego wnioskiem prokuratora.

Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z wnioskiem umieszczonym przez prokuratora, który odpowiadał porozumieniu, jakie w postępowaniu przygotowawczym zawarli oskarżyciel publiczny i oskarżony.

Czyn zarzucany oskarżonemu został popełniony w dniu 29.08.2015 roku. Propozycje co do kary opiewają na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wskazany w wniosku oraz grzywnę. Sięgnięcie po karę pozbawienia wolności, propozycje co do jej wymiaru nie budzą zastrzeżeń, pozostają bowiem w zgodzie z prawem materialnym (art. 233 § 1 kk, art. 238 kk – w brzmieniu sprzed 15.04.2016r.). Proponowany wymiar kary pozbawienia wolności – do 1 roku, oraz fakt uprzedniej niekaralności oskarżonego otwiera drogę do rozważań o zasadność sięgnięcia po instytucję przewidzianą w art. 69 § 1 i 2 kk. Podobnie zastrzeżeń nie budzi propozycja co do kary grzywny, a jej podstawa prawna została określona prawidłowo. Rzecz jednak w tym, że, poczynając od 01.07.2015r., zawieszając wykonanie kary pozbawienia wolności sąd zobowiązany jest orzec przynajmniej jeden z obowiązków wskazanych w art. 72 § 1 kk, chyba że orzeka środek karny, wówczas nałożenie co najmniej jednego z obowiązków jest fakultatywne (art. 72 § 1 kk), pomijając sytuacje w których konieczne jest poszukiwanie przepisów względniejszych (poprzez art. 4 § 1 kk) regulujących całokształt orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności. Po 1 lipca 2015 r., a więc po wejściu w życie noweli z dnia 20 lutego 2015 r. została wzmocniona możliwość oddziaływania na skazanego w okresie próby. Jak już zaznaczono, zgodnie z powołaną ustawą sąd musi nałożyć w okresie próby przynajmniej jeden z wymienionych w art. 72 § 1 kk obowiązków, chyba że orzeka środek karny. Orzeczenie środka karnego nie uniemożliwia także nałożenia obowiązków. Sąd może nałożyć jednocześnie kilka obowiązków wymienionych w art. 72 § 1 kk. Katalog obowiązków, które mogą być nakładane na skazanego, nie został zamknięty, skoro art. 72 § 1 pkt 8 kk zezwala na nałożenie obowiązku "innego stosownego postępowania w okresie próby". Ustawodawca dał więc sądowi bardzo dużą władzę w kształtowaniu okresu próby. Nałożenie obowiązków powinno być podporządkowane podstawowemu celowi warunkowego zawieszenia wykonania kary - zapobieżeniu popełnienia ponownie przestępstwa.

W realiach sprawy przedmiotowej wniosek prokuratora, jako pochodna uzgodnień z oskarżonym nie zawierał propozycji co do obowiązku/obowiązków wskazanych w art. 72 § 1 kk, podczas gdy orzeczenie przynajmniej jednego z wyliczonych w tym przepisie, lub innych, w świetle wyżej przedstawionych rozważań jest obligatoryjne. Porozumienie stron zostało zaakceptowane przez sąd I instancji, czemu wyraz dano w zaskarżonym wyroku.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie - na gruncie art. 335 kpk w zw. z art. 343 kpk w brzmieniu sprzed 01.07.2015 roku, wyrażano pogląd, który należy podzielić, że Sąd, do którego oskarżyciel publiczny kieruje wniosek w trybie art. 335 § 1 kpk, z uwagi na treść art. 343 § 7 kpk, zobligowany jest do szczegółowej tak formalnej, jak i merytorycznej kontroli takiego pisma procesowego. W jej ramach niezbędnym jest sprawdzenie czy przedłożone przez prokuratora propozycje pozostają zgodne z uprzednimi ustaleniami stron, a także czy nie popadają w sprzeczność z przepisami prawa materialnego. W przypadku braku pozytywnego wyniku tej weryfikacji sąd nie może uwzględnić wniosku, co rodzi konieczność rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych (art. 343 § 7 k.p.k.) bądź też na posiedzeniu, za zgodą oskarżonego, może dojść do modyfikacji konwalidującej uchybienia, która będzie czyniła zadość kryteriom z art. 335 § 1 kpk (wyrok SN z dnia 10 czerwca 2015 r., V KK 96/15, LEX nr 1744200, wyrok SN z dnia 22 sierpnia 2013 r. - LEX nr 1350542, wyrok z dnia 19 kwietnia 2013 r., V KK 17/13, LEX nr 1313140).

Aktualne są powyższe rozważania w zakresie w jakim traktują, iż sąd ma obowiązek zbadać, czy spełnione są określone w przepisach art. 335 § 1 i 2 kpk przesłanki skazania bez rozprawy. Przedmiotem tego rodzaju kontroli powinna być tak kwestia zgodności propozycji zawartych we wniosku z regulami obowiązującego prawa materialnego, ustalenie, czy poza zakresem uzgodnień z oskarżonym nie pozostają te rozstrzygnięcia, które mają charakter obligatoryjny, ale również zbadanie czy treść wniosku oskarżyciela publicznego odpowiada treści porozumienia zawartego z oskarżonym co do orzeczenia uzgodnionych z nim kar i środków karnych. Przepisy art. 335 § 1 i 2 nie pozwalają na formułowanie wniosków co do kar i innych środków poza granicami wynikającymi z prawa karnego materialnego (wyr. SN z 25.9.2013 r., II KK 113/13, LEX 1375770). Jeżeli określony środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek ma charakter obligatoryjny w okolicznościach faktycznych sprawy, porozumienie stron powinno obejmować również uzgodnienia jego dotyczące, które następnie powinny zostać zamieszczone we wniosku (Komentarz do Kodeksu postępowania karnego – art. 335 – pod red. Dariusza Świeckiego – baz Lex).

Negatywna weryfikacja wniosku o jakim mowa w art. 335 § 1 kpk winna skutkować bądź to próbą modyfikacji wniosku za zgodą dwóch stron, bądź zwrotem sprawy prokuratorowi (art. 343 § 7 zdanie pierwsze kpk). Przypomnieć tylko należy, iż zgoda oskarżonego musi być niewątpliwa i wyraźna, a zatem konieczne jest złożenie wyraźnego oświadczenia woli, zgoda nie może być dorozumiana (wyrok SN z dnia 17.05.2002 r., II KK 106/02, Lex nr 53328). Musi nadto obejmować zarówno sam fakt skazania, w tym skazania na posiedzeniu w trybie art. 335 i 343, jak i treść wniosku prokuratora, w tym wszystkie zawarte w nim propozycje wymiaru kary i innych środków przewidzianych za zarzucany występki (por. S. Steinborn, Porozumienia..., s. 239–240 – powołane w Komentarzu do Kodeksu postępowania karnego pod redakcją Dariusza Świeckiego – baza Lex).

W świetle powyższych rozważań, nie ulega wątpliwości, że wniosek prokuratora o jakim mowa w art. 335 § 1 kpk, a inicjujący postępowanie sądowe w tej sprawie – był wadliwy i jako taki nie podlegał uwzględnieniu.

Postulat zmiany wyroku i propozycja nałożenia na oskarżonego obowiązku sprecyzowanego w apelacji prokuratora, winien być traktowany jako modyfikacja wniosku. Uwzględnienie wniosku w kształcie zmodyfikowanym przez prokuratora było możliwe wyłącznie za wyraźną zgodą oskarżonego. Sąd odwoławczy podjął próbę odebrania stanowiska oskarżonego, wzywając wskazanego na rozprawę apelacyjną w dniu 04.10.2016r.. Oskarżony odebrał wezwanie osobiście, nie stawił się jednak na wezwanie, odebranie stanowiska okazało się niemożliwe.

Zaakceptowanie przez sąd instancji wniosku przed modyfikacją prowadziło do rażącego naruszenia art. 335 § 1 kpk i art. 343 § 7 kpk. Sąd Rejonowy powinien w trybie art. 343 § 7 kpk zwrócić sprawę prokuratorowi, ponieważ z przyczyn wyżej wskazanych, od początku nie było podstaw do uwzględnienia tego wniosku. Niewykorzystanie przez Sąd Rejonowy przysługujących mu uprawnień zainicjowania zmiany wadliwego wniosku przez prokuratora i rozpoznanie wniosku, mimo braku podstaw do jego uwzględnienia na posiedzeniu, zamiast zwrot prokuratorowi lub doprowadzenia do modyfikacji wniosku, stanowi naruszenie przepisów prawa procesowego określonych w art. 343 § 7 kpk w zw. z art. 335 § 1 kpk. Tak czyniąc Sąd I instancji dopuścił się rażącej obrazy przytoczonych przepisów prawa procesowego, które to naruszenie z uwagi na swój istotny charakter, miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Uchybienie to powoduje konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Pogląd o konieczności uchylania sprawy do ponownego rozpoznania w razie wydania wyroku na posiedzeniu z naruszeniem dyspozycji art. 343 § 7 kpk w zw. z art. 335 kpk, który nadzy podzielić, był już wielokrotnie wyrażany zarówno w orzecznictwie jak i piśmiennictwie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2005 r., I KZP 10/05, OSNKW 2005 r., z. 4, poz. 42; wyroki Sądu Najwyższego z: 9 listopada 2005 r., V KK 296/05, i 9 grudnia 2005 r., KK 25/05, OSNKW 2006 r., z. 6, poz. 20 oraz T. Grzegorzczak, Wydanie wyroku na posiedzeniu w znowelizowanej procedurze karnej, PS 2003, nr 9, s. 22-24; K. Lewczuk, Rola sądu w konsensualnym zakończeniu procesu karnego, Prok. i Pr. 2004 r., Nr 4, poz. 143).

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd Rejonowy powinien, bądź to uzyskać zgodę oskarżonego na wydanie wyroku skazującego w kształcie zmodyfikowanym w apelacji prokuratora, bądź wydać rozstrzygnięcie wskazane w art. 343 § 7 zdanie pierwsze kpk. Ponieważ oskarżony nie stawił się ani na posiedzenie przed sądem I instancji, ani na rozprawie apelacyjnej, a podejmowano próby wezwania (nawet za pośrednictwem policji), należy postulować ostatni z wskazanych wyżej dalszych sposób procedowania przez sąd I instancji.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji wyroku.